

حزب و كۆمەلگا يان حزب و ھېشتنەۋەى جىاۋازى چىنايەتى

بەشى دوۋەم

لە دۋاى ماركس و ئەنگلس ۋە ، لىنىن بە تۋاناترېن رابەرى جىھانى چىنى كرىكار بوو . بە تۋاناترېن سىياسى و بە تۋاناترېن ھەئسۋرېنەرى كارى تەشكىلاتى بوو . بە لام ئەگەل ئەۋانەشدا نەيتۋانى حزبەكەى بە رېگاي دامەزراندنى سۇشئالىزىمى راگوزاردا بىات . لىنىن و حزبى بەئشەفىك چەند ئەگەل يەكدا رېك بوون ، زۆر ئەۋە زىاتر ئەگەل يەكدا ناكۆك بوون . حزبەكەى لىنىن ، حزبى گەراندنەۋەى سۇشئالىزىم بوو بۇ سەرمايەدارى ، بە لام لىنىن خۇى ھەئسۋراۋى گەياندىنى سۇشئالىزىم بوو بە كۆمۇنىزىم . يانى لىنىن خۇى كۆمۇنىست بوو ، بە لام حزبەكەى سۇشئالىست بوو . كېشمە كېشى نېۋان لىنىن و حزبەكەى ، كېشمە كېشى نېۋان سۇشئالىزىمى راگوزار و جىگېر بوو . كېشمە كېشى نېۋان بردنە پېشەۋەى سۇشئالىزىم و گەراندنەۋەى بوو . كېشمە كېشى نېۋان كۆمۇنىزىم و سۇشئالىزىم بوو . لىنىن دەيزانى تۋاناي شۇرېشگېرانەى ئەم حزبە ، حزبى بەئشەفىك ، سنووردارە بۇيە رېككەۋتتنامەى " برىست " ى مۇر كرد . ئەگەر لە رۋانگەى شۇرېشى جىھانى چىنى كرىكارەۋە سەيرى كېشەكە بىكرايە ، نەدەبۋايە ئاگرەسەى " برىست " بىكرايە . تېرۋانىنى دايەكتىكانە لە ئەسلىدا ئەۋانە ھەيان بوو كە دژى لىنىن بوون لە " برىست " دا ، بە لام تېرۋانىنى مېتافىزىكانەيان لە خودى بەئشەفىزىم ناكۆك بوو بەۋ تېرۋانىنە دايەكتىكانەيان لە مەسەلەى " برىست " دا . لىنىن دركى بەۋە كىردۋە كە ئەۋ " ئاگرەسەى " ە ھەئەيەكى گەۋرەيە لە بەرانبەر چىنى كرىكارى جىھانى و شۇرېشى كۆمەلەيەتتىپاندا ، بە لام ئەۋەشى لا رۇشن بوۋە كە پشت كىردنە ئەۋ " ئاگر بەست " ە مال و ئىرانىيەكى گەۋرەى ئى دەكەۋىتتەۋە بۇ كرىكارانى رۋوسىيە و جىھان . ئەۋ بىرپارەى لىنىن داي لە رېككەۋتتنامەى برىست دا بۇ ئاشتى ، بە بەراۋورد بە تۋاناي سنووردارى حزبەۋە ، بىرپارېكى دروست بوو . ئەۋ بىرپارەى كە لىنىن داي لە ناچارىيەۋە بوو ، ناچارى لە سۇشئالىست بوونى بەئشەفىزىمەۋە نەك كۆمۇنىست بوونى . ئەگەر حزبەكەى لىنىن حزبى كۆمۇنىست بۋايە ، لىنىن ھەرگىز " قەت " ئەۋ بىرپارەى نەدەدا . گىرقتەكە لەۋيادا نىيە كە لە حزبى بەئشەفىكدا تەنيا لىنىن كۆمۇنىست بوۋىت ، چۈنكە بە ھەزاران و دەيان ھەزار نەندامى تر لەگەل ئەۋدا كۆمۇنىست بوون ، بە ئكو گىرقتەكە لە چۈنەيتى پېكھاتن و سىستىمى ناۋەككىيانەى حزبدا بوۋە بۇ كار كىردن . گىرقتەكە لە ناۋەندىت سەرەۋە و زنجىرە مەراتىب و دىسپلېن دا بوۋە . گىرقتەكە لە نەھاتنەۋەى ئەۋ شىۋەيە لە حزبدا بوۋە بۇ خەباتى چىنى كرىكار . گىرقتەكە لە ناكۆك بوونى ئەۋ سىستەمە حزبىيەدا بوۋە بە كۆمۇنىزىم . گىرقتەكە لە نەبوونى فاكتەرى ھەئەۋەشاندىنەۋەدا بوۋە لە خودى حزبەكەدا . مېتۇدى كار كىردنى حزبىيى ناكۆك بوۋە بە سۇشئالىزىمى راگوزار ، ۋە گونجاۋ بوۋە بە سۇشئالىزىمى جىگېر . بە لام سۇشئالىزىمى جىگېر لە راستىدا بوونى نىيە . كەۋاتە گونجاۋ بوۋە بە گەراندنەۋەى سۇشئالىزىم بەرە و داۋە . بە لام سۇشئالىزىم كە دامەزرا ناگەرېتەۋە بەرەۋە داۋە . كەۋاتە حزبى بەئشەفىكىش ۋەك ھەموو حزبەكانى تىرى بە ناۋ بزۋوتنەۋەى كۆمۇنىستى زەمانى خۇى و دۋاى خۇى " بە ئىستاشەۋە " حزبى ۋەرچەرخانى كۆمەلگەى دۋاى شۇرېشى كۆمەلەيەتى كرىكاران بوۋە بۇ شىۋەيەكى تر لە سەرمايەدارى . لىنىن بە حزبىكى ناۋاۋە خەباتى كۆمۇنىستەنەى كىردۋە ، بۇيە نەيتۋانىۋە بىچىتە سۇشئالىزىمەۋە . گىرقتى فەلسەفى ھاۋرى لىنىن لە دروست كىردنى حزبدا ، ئەۋە بوۋە كە حزبى بۇ ھەئەۋەشاندىنەۋەى دەسەلات دروست نەكردۋە . پېۋانە بۇ كۆمۇنىست بوونى حزب ، ھەئەۋەشاندىنەۋەى دەسەلاتە نەك گىرتنە دەستى . ۋەر گىرتنى دەسەلات لاي كۆمۇنىستەكان بۇ تىيا بردنى دەسەلاتە نەك جىگېر كىردنى . مەسەلەى دىكتاتورىيەتى پىرۇلىتارىيا كە لە سۇشئالىزىمدا دىتە پېشەۋە ، مەسەلەى داسە پاندىنى دىكتاتورىيەتى پىرۇلىتارىيا نىيە لە مەيدانى ئازادى و يەكسانى لە دەسەلاتدا ، چۈنكە پىرۇلىتارىيا بۇ خۇى لە پەيۋەندىيە كۆمەلەيەتتىيەكاندا دىمۇكراسى يە . ئەۋ دىكتاتورىيەتە لە پىناۋى پاراستنى ئازادىيەكان و گەياندىنى مۇقەكانە بە يەكسانى لە دەسەلاتدا . ئەۋ دىكتاتورىيەتە تەنيا لە مەيدانى ئابۋورىدايە بۇ بەر گىرتن بە گەراندنەۋەى مۇلكايەتى تاييەتى . ئەۋ دىكتاتورىيەتە لە مەيدانى ئابۋورىدا

ھاوشانە لە گەڵ بەرباڵو ترین دیمۆکراسی لە مەیدانە سیاسی و فەرھەنگی و کۆمەڵایەتیییەکاندا . ئەو دیکتاتۆریەتە ی ژێرخان لە پێداویستی دیمۆکراسی سەرخانە دەیت . ھاواری لنینین کە دەلیت : " حوکومەتی کریکاری بۆ کۆمونیستەکان مەبدەنە " ، لە پێداویستی مەبدەنیکی گرنگتر و گەورە ترەو ھاوووە کە ئەویش مەبدەنی نەھیشتنی دەسلەتە . نەھیشتنی مولکایەتی تایبەتی و ھەلبیچانی کاری کریگرتە و نەمانی پارە ، میکانیزمەکانی نەھیشتنی دەسلەتە . ئەو دەسلەتە ی کە پرۆلیتاریا لە ئەنجامی شۆرش کۆمەڵایەتی خۆیەو بە دەستی دەھینیت بۆ لە قالدانی ئازادییەکان نییە ، بە لکو بۆ لە قالدانی دەسلەتی مروقەکانە بە سەر یەکتیریەو . بەو رادەیی کە پرۆلیتاریا ئەم یەکسانییە دەسلەت لە کۆمەڵگادا بەرقەرار دەکات ، بەو رادەییە خۆشی وەکو چینیک سیمما و دەسلەتە کە ی وون دەکات . بەلام پرۆلیتاریا بۆ یەکسانی کردنی دەسلەت لە کۆمەڵگادا و تیا بردنی دەسلەتی چینایەتیش ، پیویستی بە گشتی کردنەو ی مولکایەتی تایبەتی و ھەلبیچانی کاری کریگرتە ھەبە . لابردنی مولکایەتی تایبەتی و کاری کریگرتەش ، پیویستی بە بوونی ھیزیکی گەورە و نواندنی ئەو ھیزە ھەبە کە ئەویش ھیزی چینایەتی خۆیەتی . پرۆلیتاریا لە دوای شۆرش کۆمەڵایەتی و لە بەرانەبەر سەرمايەداری ھەئەشاو ھە و چینی بۆرژوا ی لە دەسلەت کەوتوودا ، تەنیا لە مەیدانی ئابووریدا و بە دژی گەرانەنەو ی مولکایەتی تایبەتی دیکتاتۆرە ، وە ئەو ھەش لە پیناوی رزگار بوونی مروقایەتی و بەختەو ەر بوونیدا یە . یانی پرۆلیتاریا رینگای ھیچ جو ە ئازادییە ک لە چینی بۆرژوا ی لە کار کەوتوو (رادەبرین ، چاپەمەنی ، ریکخستن ، مانگرتن ، خۆپیشاندان) ناگریت . پرۆلیتاریا جیاوازی خواز نییە . مروقەکان لە ھەر چین و تووژیک بن ، پاراستنی ئازادی و یەکسانی یان لە سبەینی حوکومەتە کەیدا بە ئەرکی چینایەتی خۆی دەزانیت . کۆمۆنە ی پارسی زۆر دروست بوو کە رینگای بە ئازادی دوژمنەکانیش دابوو لە دەربرینی ئاشکرای بیرو ە و چاپەمەنی و پروپاگەندە و ھاندان و مانگرتن و خۆپیشاندان و ریکخستندا . ئەم بارەییەو تەنیا ھەئەبە کە کۆمۆنە کردی ، ھەئاسینی کۆمۆنیک لە دوژمنە چینایەتیییەکانی بوو لە کاتیکیشدا کە خۆی خەئانی خۆین دەکرا . کۆمۆنە دەستکەوتیکی جیھانی چینی کریکار بوو . لنین دەبوا یە ئەو تاقی کردنەو ییە ی پرۆلیتاریای پارسی لە رووسیادا دەئەمەند بکردایە ، بەلام بە داخو ە دیکتاتۆریەتی پرۆلیتاریای ھینایە سەرخانی کۆمەڵگاشەو ە . لە راستیدا لنین نەیدەتوانی ئەو دیکتاتۆریەتە نەھینیتە مەیدانەکانی سەرخانی کۆمەڵگاو ە ، چونکە حزبە کە ی بە پیی میکانیزمەکانی کار کردنی ناتوانیت لە پیادە کردنی دیمۆکراسیدا و لە باشترین حالەتیدا لە حزبیکی ریفۆرمیستی چەپ واو تر بروا . ئەم حالەتە نا کوک بوو بە کەسایەتی و میتۆدی فکری لنین ، بەلام لنین لە بەرانەبەر حزبیکیادیە " ھەرچەندە خۆشی گەورەترین رابەریەتی " کە برستی شۆرشگێرانی لی براو ە و ئەو ە زیاتر ناتوانیت برواتە پیشەو ە . حزبیکی " با باشترین حزبی چینی کریکاریش بیئ " کە فاکتەری ھەئەشانەنەو ی تیا نەبیئ ، ناتوانیت کۆمەڵگایە ک دابمەزینیئ کە ھەئەبەشیتەو ە " سۆشیالیزمی راگوزار " . دیمۆکراسی لە پەییو ەندییە کۆمەڵایەتیییەکاندا ، پی بە پیی ھەئەشانەنەو ی کۆمەڵگای سۆشیالیستی دەرواتە پیشەو ە . دیمۆکراسی لە کۆمەڵگای چینایەتیدا ، ناتوانیت سەر بەخو لە دەسلەتی چینەکان خۆی پیناسە بکات . مەلانیی چینەکان لە کۆمەڵگادا چ ئەندازەییە ک بە خۆیانەو ە بگرن ، پەل ھاویشتنی دیمۆکراسیش لە ناویاندا ھەر ئەو ئەندازەییە بە خۆیەو ە دەگریئ . ئەگەر لە ژێر فشاری میژووی کریکاران و چەوساوەکانی تری کۆمەڵگاکاندا ، بە ھیزە رادیکال و پیشکەوتن خوازەکانیشەو ە ، دیمۆکراسییەکی پابەند بە بنەما سەرەکییەکانی سەرمايەدارییەو ە لە ولاتانی رۆژئاوادا پیادە بوویئ ، ئەوا بە پەییو ەند بە بنەما سەرەکییەکانی کۆمەڵگای سۆشیالیستی راگوزارو ە ، ئەو دیمۆکراسییە دەبیئ بە ئەندازەییەکی ھیجگار زیاتر پیادە بیئ . پرۆلیتاریا نە ئەو رینگەییە بە خۆی دەدات و نە ئەو ھەئە میژووییەش دەکات ، کە دیمۆکراسییە کە ی لە ئاستی دیمۆکراسی سەرمايەداری تیپەر نەکات . ئەو ە کۆنترۆل کردنی دەسلەتی چینی کریکارە لە لایەن حزبیکیەو ە کە دەزانیت کردەیی " ەمەلی " بوونەو ی ھەئەبە گەرانەو ی بۆ سەرمايەداری تەنیا لە رینگای پیادە کردنی سیستمیکی دیکتاتۆرییەو ە دەبیئ لە مەیدانە سیاسی و کۆمەڵایەتیییەکاندا . راقە کردنی مادییانە بۆ دیکتاتۆریەتی

پرۇلىتارىيا ، بىردىنە بېشەۋى سىستىمى دىمۇكراسىيە . يانى دىكتاتورىيە تەككە دەپىت ئە خىزمەتى دىمۇكراسىيە كەدا بىت ئەك بە پىچەۋانەۋە . دىمۇكراسى ئەسلە بۇ چىنى كرىكار ئەك دىكتاتورىيەت . دىكتاتورىيەت ئەم چىنە ئە مەيدانى ئابوورىدايە و بۇ ئەگەر ئەۋەى مولكايەتى تايىبە تىبە (ھەرچەندە ئەۋ دىكتاتورىيە تە پى بە پىي دروست بوونى خەتەر بۇ گەراندەۋەى مولكايەتى تايىبەتى دەچىتە سەرخانى كۆمەلگاشەۋە ، بەلام بە شىۋازى تەبا ئەگەل رەۋتى چوونە بېشەۋەى مرۇقايە تىدا) . مولكايەتى تايىبەتى ئە بناغەدا ناكۆكە بە دىمۇكراسى . يانى دىمۇكراسى ئە مەيدانە سىياسى و فەرھەنگى و كۆمەلەيە تىبە كانداندا ، ھاۋجوت دىتەۋە ئەگەل دىكتاتورىيە تەدا ئە مەيدانى ئابوورىدا . ھەموو پىشنىياز كىردىكى حىبىيانە بۇ پىدە كىردى دىكتاتورىيەتى پرۇلىتارىيا ئە مەيدانە كانى سەرخاندا ، بە مانا نامۇ بوونى ئەۋ حىبە دىت بە چىنى كرىكار و شۇرشى بەردەۋام و سۇشپالىزىمى راگوزار و كۆمۇنىزم . بەلام بۇ ئەۋەى دىكتاتورىيەتى پرۇلىتارىيا ئە مەيدانى ئابوورىدا بچە سىپىت ، دەپىت سىمايەكى جىھانى بە خۇبەۋە بگىرىت . شۇرشى كۆمەلەيەتى چىنى كرىكار و بەردەۋام بوونى تا دامەزاندنى سۇشپالىزىمى راگوزار و گەيشتن بە كۆمۇنىزم ، سىماى جىھانىيان ھەيە . ئەناسىنى ئەم سىما جىھانىيە و كىردەيى ئە كىردەۋەى ئە خەباتى چىنايە تىدا ، لۇكالى پى كىردىيانە . لۇكالى پى كىردىش ھاتتەۋەيە ئەگەل مانەۋەى جىاۋازى چىنايە تىدا ئەك ئەھىشتىنى ئەۋ جىاۋازىيە . لۇكالى پى كىردن خاسىبەتى كۆمەلگەى سەرمايە دارىيە ئەك كۆمۇنىزم . مەسەلەى دەسلەت و لۇكالى پى كىردى ئە كۆمەلگەى سەرمايە دارىدا تا دوايىن خالى بچوك كىردەۋە بوارى پى دراۋە و دەدرىت . بەلام مەسەلەى ئەمانى دەسلەت و لۇكالى بوون شتى نا تەبان بە يەكتىرى و ھەرگىز ئەگەل يەكتىرىدا نايەنەۋە . ھەموو لۇكالى بوونىكى حىبە كانى بزوتتەۋەى كۆمۇنىستى ئە نا كۆمۇنىست بوونىيانەۋە ھاتوۋە . لۇكالى بوون و مانەۋەى دەسلەت و زەۋت كىردى نازادى ئەندامان كە بەرھەمى ناۋەندىتى سەرەۋە و زىچىرە مەراتىپن ئە حىبە كانداندا ، يەكەنگىرن ئەگەل بە نامراز كىردى چىنى كرىكار و شۇرشى كۆمەلەيە تىبىيان و زىچىر نالاندە دەست و قاچىشپان دواى شۇرشەكە و ۋەرچەرخانەۋەى زۆرەملى يانەى كۆمەلگە بۇ شىۋەيەكى تر ئە سەرمايە دارى . بەلام بەرقەرار بوونى نازادى ئەندامان و جىھانىي بوون و خەبات كىردن بۇ ئەمانى دەسلەت ، كە بەرھەمى ناۋەندىتى خوارەۋەن " ئەگەر حىبى ئەم چەشەنە بۇ چىنى كرىكار بەم نىزىكانە بىتە دەرەۋە " يەكەنگىرن ئەگەل شۇرشى چىنايەتى كرىكاران و بەردەۋام بوون و دامەزاندنى سۇشپالىزىمى راگوزار و تىبىر بوون لىبەۋە بۇ كۆمۇنىزم . كۆمۇنەى پارىس ھەرچەندە ئە يەك شاردا بوو ، رەنگ و رۋويەكى جىھانى ھەبوو . شۇرشى لۇكوتۋەر ھەرچەندە ئە ۋلاتىكى گەۋرەشدا رۋوى دا ، كەچى بە ھۇى كۆنترۇل كىردىيەۋە ئە لايەن حىبىكەۋە كە ئە ناۋەرۇكدا سۇشپالىست خواز بوو ئەك كۆمۇنىست ، رەنگ و رۋويەكى لۇكالى ھەبوو . ئەگەر حىبى بەلشەفىك بە ھۇى لىنپن و ھاۋرپىيانى ترەۋە ، ھەمىشە پابەند بوۋە بە ئىنتەرناسىۋنال و كرىكارى بوونىيەۋە ، ئەۋا حىبى كۆمۇنىستى كرىكارى ئىران بە ھۇى ھاۋرپى مەنسور و ھاۋرپىيانى ترى رابەرايە تىبەۋە ، زىاتىر پابەند بوۋە بە لۇكالىيەتى و حىبىي بوونەۋە . ئەم لۇكالىيەتى و حىبى بوونە ، ئە ماۋە " قەترە " جىاۋازە كانداندا و بە پلەى جۇراۋجۇر و بەدەر ئە ئىرادەى مرۇقە كۆمۇنىستەكان ، ئەگەل ناسىۋناليزمدا بە ناراستەۋخۇ خۇيان ئە يەك ھەئدە پىكەۋە " گرى دەدەنەۋە " . بەۋ رادەيەى لۇكالىيەتى و تەشكىلات گەرىيەتى دەچنە پىشەۋە ، بەۋ رادەيەش ناسىۋناليزم پەيۋەندىيە كانى ئەگەل حىبىدا توندتر دەپىتەۋە . ئەم سىماى ناسىۋناليزمە ئە زۇر شتا بەرجەستە دەپىتەۋە . يەكەك ئەۋانە بە كەم گىرتنى كۆمۇنىست بوونى كۆمۇنىستەكانى ۋلاتىكى تر ، ئەتەۋەيەكى تر ، حىبىكى ترى ھاۋبەرنامە و ئەۋىشەۋە دانانى خۇى و حىبەكەى ۋەكو چاۋدىر و نامۇزگارىكەر بەسەرىيانەۋە . يانى پەيۋەندىيە ئىنتەرناسىۋنالىيەكان ئەۋ تىروانىن و ھەئسورانانەدا بزى دەبن . ئەم جۇرە حىبىانە ، ئەك ھەر ناتوانن دىكتاتورىيەتى پرۇلىتارىيا دابمەزىنن ، بەلكو رىگىرى ھەرە كاراى دامەزاندنى ئەۋ دىكتاتورىيە تەن . ئەۋان ئە جىياتى ئەۋ دىكتاتورىيە تە چىنايە تىبە ، دىكتاتورىيەتى حىبىي خۇيان دادەسە پىنن . ۋە داسە پاندنى ئەم دىكتاتورىيە تەى خۇشپان ئە پىداۋىستى ھەئەۋەشانەۋەى مولكايەتى تايىبە تىبەۋە سەرچاۋە دەگرىت . ئە شۇرشى كۆمەلەيەتى كرىكاراندا ، مولكايەتى تايىبەتى دەكەۋىتە خەتەرەۋە . تەنبا رىگەى ھەرە كارا بۇ ۋەلا نانى ئەۋ خەتەرە ،

دامەزاندنى دىكتاتورىيەنى خىزىيى و گەراندنەۋى زۆرەملىي كۆمەلگايە بۇ يېش شۇرشى كۆمەلەيە تى چىنى كرىكار ، بەلام ئە شىۋەيەكى تى سەرمايەدارىدا . بىگومان ئەم پىرۇسەيە ھەموى دەبىت ئە ژىر ناۋى دىكتاتورىيەنى كرىكاران و ھەلپىچانى كارى كرىگرتە و دامەزاندنى سۇشايلىزم و شاد بوون بە دىئاي كۆمۇنىزمەۋە بىت . خىزەكە ئە سەرۋىبەندى شۇرشى كرىكاران و بە ماۋەيەكى زۇرىش دۋاى شۇرشەكە ، ناتوانىت ئەۋ لافىتانە بەرز نەكاتەۋە ، چۈنكە كۆمەلگا بە ھۋى شۇرشىگىرپىيەنى چىنى كرىكارەۋە ، سەردەمىكى شۇرشىگىرانە تى دەپەرىنىت . خىزىك ئەگەر ئە بىنەرەتدا بۇ دەسەلات بە دەستەۋە گرتن دامەزايىت و ئە ناۋ خۇشىدا جىاۋزى چىنايەتى بە فەرمى بناسىت ، دەبىت مولكايەتى تايىبەتى بە ناۋى نەھىشتىيەۋە بىپارىزىت (ناخر مولكايەتى تايىبەتى راستەۋانە دىتەۋە ئەگەل دەسەلاتدا و پىچەۋانە دىتەۋە ئەگەل ئەمانى دەسەلاتدا) . ھەموى دىكتاتورىيەنى ئە سەرخانى كۆمەلگادا و ئە دۋاى شۇرشى كۆمەلەيەنى كرىكارانەۋە ، بە قازانچى گەراندنەۋى سەرمايەدارىيە . ھەموى دابىرىنىكى دەسەلاتى چىنايەتتىيەنى كرىكارانىش ئە رزگار كىردنى سەرچەمى مەۋقايەتى و قەتئىس كىردنى تەنبا بۇ چىنى كرىكار و ئە پىناۋى ئەۋدا ، دىسانەۋە بە قازانچى گەراندنەۋى سەرمايەدارىيە . پىۋانە مەۋى بوۋى خەباتى چىنى كرىكار ، رزگار بوۋى مەۋقايەتتىيە . كرىكاران ۋەكو ماركس دەئىت بى رزگار كىردنى مەۋقايەتى ، ناتوان خۇشىيان رزگار بىكەن . دابىين كىردنى دىمۇكراسى و لابرندى دىكتاتورىيەنى پىرۇلىتارىيا ئە مەيدانەكانى سەرخانى كۆمەلگا نا لىرەۋەيە . ھەموى قەتئىس كىردنىكى دەسەلاتى كۆمەلگا ئە دەستى پىرۇلىتارىيادا و رىگرتن ئە بەشدار بوۋى مەۋقەكانى تر " ئە ھەر چىن و توۋىك بىن " ئەۋ دەسەلاتەدا بۇ بىنات نانى سۇشايلىستانە كۆمەلگا و گواستەۋى بەرەۋ كۆمۇنىزم ، يانى ئە قانبدانى ئازادى و ھەئسوران و چەۋساندەۋى ھەر مەۋقەكە كرىكار نەبىت . دىكتاتورىيەنى پىرۇلىتارىيا كە دىتە مەيدانى رۋو بە رۋو بوۋنەۋى سەربازىيەۋە ، تەنبا ئە كاتىكدايە كە ھەندىك ئە دۆزەنە چىنايەتتىيەكانى كرىكاران و بۇ گەراندنەۋە و جىگىر كىردنى مولكايەتى تايىبەتى و كارى كرىگرتە ، پەنا دەبەنە بەر كارى توندوتىزى و سل ئە بەكار ھىنانى ھىزى سەربازى ۋەيان مېلىشىيائى رىكخراۋ ناكەنەۋە بۇ گەراندنەۋى كۆمەلگاى سەرمايەدارى . يانى ئەم دىكتاتورىيەتە ئە پىناۋى بەرقەرار بوۋى ئازادىيە . ھەرچەندە ئازادى و دىكتاتورىيەت دوۋ شتى دژ بە يەكن ، بەلام ئەم دوۋ جۇرە ئە دىكتاتورىيەت (دىكتاتورىيەنى كرىكاران و پاشماۋە رەنگاۋرەنگەكانى بۇرژوا) جىاۋازىيەكى چەندايەتى و چۇنايەتى قوۋئىيان ئەگەل يەكدا ھەيە . يەكەمىيان " دىكتاتورىيەنى پىرۇلىتارىيا " مەۋىيە ، جىاۋازى خواز نىيە ، پىداۋىستى بەرقەرار بوۋى ئازادى يە ئەۋ قۇناغى گواستەۋەيەدا ، ئە مەيدانى ئابورىدايە ، ھاۋشانى دىمۇكراسىيەكى بەرلاۋە ئە سەرخاندا ، بوۋە بە بەشىك ئە ھۇشيارى گشتىي ، بەختىيارى مەۋقەكان و گەشتىن بە كۆمۇنىزم ئامانچىيەتى ، ھەئەۋەشاندەۋى خۋى و كۆمەلگاى سۇشايلىستى راگوزار مىكانىزمى بزاۋتتىيەتى " ھەرەكەيەتى " ، زىاتىر كارىكى ئىدارىيە و ئە لايەن زۇرەيى مەۋقەكانى كۆمەلگاۋە بەرپۇۋە دەبىت ، ئامرازىكى دەستى حوكومەتە كرىكارى يەكەيە و بە پىي گشتى كىردنەۋە و بەشدار بوۋى ھەرچى زىاتىر خەلك تىيادا كال بوۋنەۋى رۋوۋ سىياسىيەكەي و تۇخ بوۋنەۋى رۋوۋ ئىدارىيەكەي ھاۋجۋوت دىتەۋە ئەگەل ھەئەۋەشاندەۋى كۆمەلگاى راگوزاردا . يانى دوۋ ھاكتەر ئە كۆمەلگاى سۇشايلىستى دا زۇر گىنگن : يەكەم ، ھۇشيارى گشتى " كە دەبىت ئە ئەمپۇۋە دەستى پى بىرپىت " و دوۋم ، كىردەيى بوۋنەۋى ئەم ھۇشيارى گشتىيە ئە خەلكدا بۇ بەشدارى كىردنى سەرۋمىر ئە كاروبارى دەۋلەتدا بە ھەموى پۇستەكانىيەۋە . پى بە پىي چۈۋنە پىشەۋى ئەم دوۋ ھاكتەر ئە كۆمەلگاى سۇشايلىستى راگوزاردا ، شىۋە دەسەلات وورده وورده دەگۆردىت بۇ ئىدارە كىردن و رىكخستىنى ژىانى رۇژانەي خۇيان . ۋە ھەموى كال بوۋنەۋەيەكى دەسەلاتىش يانى گەش بوۋنەۋى زىاتىر ئازادى . دوۋەمىشيان كە دىكتاتورىيەنى كۆرۈكۆمەلگاى پاشماۋە چىنى بۇرژۋان . بۇ كۆنترۇل كىردنى ئازادى و يەكسانى يە ئە دەسەلاتدا . بۇ گەراندنەۋى مولكايەتى تايىبەتى يە . بۇ مانەۋە و قوۋل كىردنەۋى جىاۋازى چىنايەتتىيە . بۇ دابىين كىردنەۋى كارى كرىگرتە يە . بۇ گۆرپىنەۋى ژىانى بەختىيارانەي مەۋقەكانە بە تراژىدىيا . بۇ بە فەرمى ناسىن و كىردەيى كىردنەۋى زىدەبا يە ئە كۆمەلگادا .

تاييەتى لە بۇرژواۋە ناگوۋىزىتەۋە بۇ خۇي ، بەلكو لە جياتى ئەۋە گشتى دەكاتەۋە (يانى مولكايەتى تاييەتى دەكات بە مولكايەتى ھەموان _ ھەموو مەۋقايەتى _) . گشتى كىرەنەۋى مولكايەتى تاييەتى ھاۋجوت دىتەۋە ئەگەل گشتى كىرەنەۋى دىمۇكراسى لە سەرخانى كۆمەلگادا . بەلام پىرۇلىتارىيا لە ژىرخانىشدا لە راستىدا دىمۇكراسىيە ، چۈنكە مولكايەتى تاييەتى گشتى دەكاتەۋە (واتە لە بارى ئابوورىيەۋە مەۋقەكان ، لە ھەر چىن و تويژىك بن ، يەكسان دەكاتەۋە) . ئەۋ دىكتاتورىيەتەى كە لە ژىرخاندا بەكارى دەھىنىت ، تەنيا بە دژى نا دىمۇكراسى و نا يەكسانىيە لە پەيوەندىيە ئابوورىيەكانى مەۋقەكاندا . ئەۋ دىكتاتورىيەتە تەنيا بە دژى ئەۋ ھىزانەن كە بيانەۋىت ئەۋ دىمۇكراسىيە لە ژىرخان و سەرخانى كۆمەلگادا ھەلبەشەننەۋە . يانى بۇرژوا كە تەنيا لە بەرانبەر چىنەكەى خۇيدا لە ژىرخان و سەرخاندا دىمۇكراسى يە ، پىرۇلىتارىيا لە بەرانبەر ھەموو چىن و تويژەكانى كۆمەلگادا" بە كرىكاران خۇيشانەۋە " لە ژىرخان و سەرخاندا ۋە بە تەبا لەگەل گشتى كىرەنەۋى مولكايەتى تاييەتىدا دىمۇكراسى يە . ئەۋ دىمۇكراسى يە بەرتەسكەى بۇرژوا لە پىداۋىستى مولكايەتى تاييەتى يەۋە سەرخاۋە دەگرىت و ئەۋ دىمۇكراسى يە بەرىنەى پىرۇلىتارىياش لە پىداۋىستى مولكايەتى گشتىيەۋە سەرخاۋە دەگرىت . دىكتاتورىيەتى پىرۇلىتارىيا بەشېكە لە سىستەمە دىمۇكراسى يەكەى . يانى پىداۋىستى بەرقەرار بوۋنى دىمۇكراسى ، دىكتاتورىيە لەگەل خۇيدا دەھىنىت . ئەم دىكتاتورىيەتە بەدەر لە ئىرادەى كرىكاران خۇيانە . پىداۋىستى پىزگار بوۋنى مەۋقايەتى كە لە گشتى كىرەنەۋى مولكايەتى تاييەتىدا بەرجەستە دەبىتەۋە ، ئەم دىكتاتورىيەتە بە سەر كرىكاران و ھەموو مەۋقايەتىدا دەسەپىنىت . يانى لە راستىدا ئەم دىكتاتورىيەتە ، دىكتاتورىيەتى سەرجەم مەۋقايەتتە بە دژى دۆژمنەكانى . لە بەر ئەۋە بە دىكتاتورىيەتى پىرۇلىتارىيا دەناسرىت ، چۈنكە پىرۇلىتارىيا ھىزىكى رېكخراۋ و زەبەلاخى ناۋ كۆمەلگا و ھىزى بنەرەتى دامەزىنەرى كۆمەلگاي سۇشپالىستىيە بۇگەيشتن بە كۆمۇنىزم و ھىزىكى تا سەر شۇرەگىرە . ئەم دىكتاتورىيەتە شىۋىيە ، دىمۇكراسى يەكەى ناۋەرۈكە . لە پىداۋىستى ناۋەرۈكەۋەيە ئەم شىۋىيە گەلئە دەبىت . بۇرژوا ھەمىشە و لە ھەموو شۇيىنىكدا ۋىستۋىيەتى و دەيەۋىت دەسلەتتى چىنايەتتىيانەى كرىكاران بە دىكتاتورىيەت و دەسلەتتى چىنايەتتىيانەى خۇيشى بە دىمۇكراسى بناسىنىت . ئەمە لە كاتىكدايە كە سىستىمى دىمۇكراسى نامۇيە بە بۇرژوا و دىكتاتورىيەتتە نامۇيە بە پىرۇلىتارىيا . لە كاتىكدايە كە دىكتاتورىيە بۇ بۇرژوا ئەسلە و دىمۇكراسىش بۇ پىرۇلىتارىيا ئەسلە . لە كاتىكدايە كە مەۋقايەتى گىرى بە دەست بۇرژواۋە خواردوۋە و پىرۇلىتارىياش ھىزى بنەرەتتى پىزگارى بەخى مەۋقايەتى يە . لە سەرمایەدارىدا بەۋ ھۆيەۋەكە كرىكاران و چەسۋەۋەكانى تىرى كۆمەلگا زۆرىنەن و بۇرژواش كەمىنەيە و دىمۇكراسى يەكەش لە سەر ئاستى كۆمەلگا تەنيا بۇ چىنەكەى خۇيەتى ، ئەۋ دىمۇكراسىيە سىماي دەسلەتتى ئەۋ دىارى ناكات بەلكو دىكتاتورىيەتى يەكەى كە دژى زۆرىنەيە سىما و چوارچىۋە دەسلەتتى ئەۋ " واتە بۇرژوا " بە پانتايى كۆمەلگا دىارى دەكات . بۇ پىرۇلىتارىياش كە دەسلەت دەگرىتە دەست ھەر واىە . يانى بەۋ ھۆيەۋە كە كرىكاران و چەسۋەۋەكانى تر لە سەردەمى ھوكومەتى كرىكارىدا زۆرىەى زۆرى دانىشتان پىك دەھىنن و دىمۇكراسىيەكى بەربلاۋىش " لانى كەم " بۇ خۇيان ھەيە و دىكتاتورىيەش لە دژى پاشماۋەكانى بۇرژوا كە كەمىنەيەكى بچوك پىك دەھىنن ، دىمۇكراسى دەبىتە سىماي دەسلەتتى سىياسىيان نەك دىكتاتورىيەتەكە . كەۋاتە لە ھەردوۋ كۆمەلگاي سەرمایەدارى و سۇشپالىستىدا ، چۈنەتتى دەسلەتتى بە چەندايەتتىيەكانەۋە دەناسرىتەۋە . يانى لە سەر ئاستى كۆمەلگا لە سەرمایەدارىدا دىكتاتورىيەت و لە سەر ئاستى كۆمەلگا لە سۇشپالىزمدا دىمۇكراسى پىدا دەگرىت . ئەمە جگە ئەۋەى كە سىستىمى دىمۇكراسى لە سەرمایەدارىدا چۈنكە بە دەۋرى مولكايەتى تاييەتىدا تەۋەرە دەبەستىت و مولكايەتى تاييەتتەش بۇ خۇي ھاتنەۋە يەك (بە ماناى كۆبۈنەۋە ، مۇل بوۋن ، چۈنە سەر يەك ، چەق بەستنى ھەرچى زىاترى سەرمایە و مولكايەتى ھەتا بكرىت لە دەستى كەمترىن كەسدا) خاسىيەتتىكى جەۋھەرى و مىكانىزىمىكى گىرنگى بزاونىيەتى ، ناتوانىت سنوورى چىنەكەى خۇي " بۇرژوا " تىپپەرىنىت و ئەگەل چىن و تويژەكانى تردا تىكەل بىيىت . بەلام سىستىمى دىمۇكراسى لە سۇشپالىزمدا چۈنكە بە دەۋرى مولكايەتى گشتىدا تەۋەرە دەبەستىت و مولكايەتى گشتىش بۇ خۇي فراۋان بوۋنى ھەرچى زىاترى ، خاسىيەتتىكى

جەۋھەرى و گرنگترین ميكانيزمى بزاوتىيەتى ، ناتوانىت ئە سنوورى چىنەكەى خۇيدا " كرىكاران " بىمىنئەتەۋە وتىكەل بە چىن و توۋرەكانى تر نەبىت و ئە سەر ئاستى كۆمەلگا و بۇ ھەموو مرقۇقەكان بەرەو يەكسانى تەواۋ نەروات . فۇكۇ ياما ى فەيلەسوفى بۇرژواى ئەمىرىكى كە دىمۇكراسى بە سىستىمى بازارى ئازاد ناۋ دەبات ، يان لنگەوقوۋچ ئە راستىيەكان تىدەگات يان راستىيەكان ئاۋەژوو دەكاتەۋە . دىمۇكراسى ئە بناغەدا سىستىمىكە بۇ بەرقەرار بوۋنى ئازادى و يەكسانى مرقۇقەكان پىادە دەبىت . ئەو ئازادى و يەكسانىيەى كە كۆمەلگى سەرمايەدارى رۇژانە و ئە ھەموو شۇنىكدا و بە بەرچاۋى ھەموانەۋە پىشلى دەكات . ئەم دىمۇكراسىيەى ولاتانى رۇژناۋا " ولاتانى سەرمايەدارى خاۋەن بازارى ئازاد " ئە بەرژەۋەندى چىنايەتتىيەنى بۇرژواى ئەم ولاتانە نىيە ، بەلام مېژۋى خەباتى چىنايەتتىيەنى كرىكاران و ھىزە رادىكال و پىشكەۋتن خاۋەكانى كۆمەلگانىيان سە پاندوۋىانە بە سەرياندا . دىمۇكراسى بە ھىچ شىۋەيەك ئەگەل سەرمايەدارىدا (بە بازارى ئازاد و سەرمايەدارى دەۋلەتى و شىۋەى موتوربە كراۋىشەۋە) نايەتەۋە . ئە بنەرەتدا ئە رۋانگەى ئەم نەھاتنەۋە چىنايەتتىيەى بۇرژواۋەيە ، كە ولاتانى رۇژناۋا پىشگىرى ئە دىكتاتورىەتى ولاتانى رۇژەلات دەكەن . ئەۋىۋەيە كە ناھىلن ئەم ولاتانە بەرەو دىمۇكراسى بچن . ئە ناكوك بوۋنى دىمۇكراسى يەۋەيە بە مولكايەتى تاييەتى . پەرەسەندى مولكايەتى تاييەتى (بە مانايەكى تر كەلەكە بوۋنى سەرمايە) پىۋىستى بە سىستىمى دىكتاتورىەت ھەيە ئە سەر ئاستى كۆمەلگا ئەك دىمۇكراسى . نەينى چوۋنە پىشەۋەى چاينا " چىن " ئە بارى ئابوۋرىيەۋە لىرەدايە . ئە ھاتنەۋەى سىستىمى دىكتاتورىەتى ئەۋدايە بۇ كەلەكە بوۋنى سەرمايە . ئە نەينى چوۋنە پىشەۋەى سەرمايەدارى دەۋلەتى ئە بەرانبەر بازارى ئازاد دا " با بۇ ماۋەيەكەش بىت " ئە داسە پاندنى ئەم سىستىمى دىكتاتورىەتەۋەيە كە ئە پىناۋى كەلەكە بوۋنى سەرمايەدا ، ئە سەر ئاستى كۆمەلگا پىادەى دەكات . فۇكۇ ياما ولاتانى رۇژناۋا و رۇژەلات بە دوۋ دىناى جىاۋاز دەبىنئىت ، ئە كاتىكدا كە ھەردوۋكىيان يەك دىنان بەلام بە دوۋ شىۋەى جىاۋاز . دىكتاتورىەتى پىرۇلىتارىا ئەلقەيەكە ئە زنجىرىك . ئەم دىكتاتورىەتە ئە شۇرشى كۆمەلگەىتى و ھوكومەتى كرىكارى و سىستىمى دىمۇكراسى ئەم و شۇرشى رانەۋەستاۋ و سۇشالىزىمى راگوزار جىا نايىتەۋە . ئەك ھەر ئەۋەندە ، بگرە ئە خەباتى سىياسى و ئابوۋرى ئەمىرۋى كرىكاران و نامىرازەكانى خەباتى و بە تاييەتى حزبى بەرىنى چىنايەتتىيەنى خۇى جىا نايىتەۋە . ھەموو گۆرىنەۋەيەكى دىكتاتورىەتى پىرۇلىتارىا بە دىكتاتورىەتى حزبى ، ئە بناغەدا گۆرىنەۋەيەتى بە دىكتاتورىەتى بۇرژوا . ئەم حزبانەى بە ناۋ بزۋوتنەۋەى كۆمۇنىستى ھەر بە تەنبا ئە دۋاى شۇرشى كۆمەلگەىتى چىنى كرىكارەۋە نابنە رىگر . بەلكو ھەر ئە ئىستاۋە و بۇ بەرپا بوۋنى ئەم شۇرشەش رىگر . ئە دەيەلن كرىكاران ۋەكو چىنىكى جىھانى خەباتى چىنايەتى و شۇرشى كۆمەلگەىتىيان بكن و ئە دەشيانەۋىت پىرۇسەى وورىا بوۋنەۋەدىان بە ماركسىزم و دەست راگەىشتىيان بە بەرز كىرنەۋەى لافىتەى ۋەلانى دەۋلەت و دەسەلات ۋەك نامانجى دوورىان بە ئە نجام بگات . ئەمە جگە ئە داسە پاندنى زۆرەملى يانەى حزبەكانىيان بە سەر تەۋاۋى چىنەكە و كۆمەلگەى خەلكى ستەمدىدەدا بە ناۋى پىشەۋى و نۆينەرايەتتىيەنەۋە ئە خەباتى سىياسىدا . ئەمانە و چەندەھى تىرىش بەرھەمى پىكھاتن و سىستىمى كارى ئەم حزبانەن . ھاۋرى مەنسور يەكەكە ئەم ماركسىستانەى كە بە مېتۇدىكى پىچەۋانە بە ماركسىزم ، تىۋىزەى داسە پاندنى حزبى كىرەۋە بە سەر چىنى كرىكار و كۆمەلگەى خەلكدا . ئەم ھەرچەندە ژمارەيەكى زۆر ئە كۆمۇنىستەكان ئە دەرەۋەى حزبەكەى خۇشىدا دەبىنئىت ، بەلام پەيۋەست بوۋنىيان بە حزبەكەى خۇيەۋە بە پىداۋىستى بردنە پىشەۋەى شۇرش دەزانئىت . ئەمە جگە ئەۋەى كە نايەۋىت يان ناتوانئىت " ئە تواناى مېتۇدەكەى ئەۋدا نىيە " پىناسەيەكى مادىيانە بۇ كۆمۇنىست بدات بە دەستەۋە . ۋوشەى كۆمۇنىست لای ماركس مەقۇلەيە ، ئە خۇراۋ بى شى كىرنەۋەيەكى زانستىيانە بەكارى ناھىنئىت . كۆمۇنىست كەسپكە كە ئە رۋانگەى كۆمەلگەى كۆمۇنىستىيەۋە سەيرى خەباتى چىنايەتى ئەمىرۋ بكات . ئە كۆمەلگەى كۆمۇنىستىدا دەسەلاتى مرقۇقەكان بە سەر يەكترىيەۋە بوۋنى نىيە . يانى كۆمۇنىست ئەم كەسەيە كە بۇ نەمانى دەسەلات خەباتى چىنايەتى دەكات . ئەم ئەم خەباتە چىنايەتتىيەش بۇ

نەمانى دەسلەتتە ئە بەرز كۆرۈنۈشى لافىتە يەكسەن دەسلەتتە دەست يېدەكتە . يانى بەرز كۆرۈنۈشى لافىتە يەكسەن ئە دەسلەتتە و ئەۋىشەۋە خەبەت كۆرۈنۈشى بۇ بىنەبىر كۆرۈنۈشى ، يېۋەرى كۆمۇنىست بۇۋنە بۇ ھەر كەسىك كە خەبەت چىنابەتتىنە بىكەت .

بىزار 14-03-2006

ماۋىيەتى